

Rúsdrekka hevur verið mongum feroyingi til skaða

GLUGGIN nr. 10 er útkomin við nógvum og góðum innihaldi av ymiskum slag, bæði upplýsandi og meira undirhaldskendum. Har eru søgur eftir Maxim Gorki, Somerset Maugham, Torvald Tu og Stefan Zweig, ævintýr eftir J. Jacobsen, krossagáta, barnasíða, konan í køkjunum o.a.m., so góðskan er har. Landslæknin hevur drúgva og góða grein um brennivinsdrekkning; visir á visindarligar kanningar tess viðvikandi og tekur eisini fram hugsan sína, sum verd er at geva gættur.

Alkohol er fyrri øll livandi kykt eitt lemjandi og doyvandi eiturevni

Soleiðis tekur landslæknin H. D. Joensen m.a. til í grein síni. Hann tekur fram ymiskar kanningar brennivini viðvíkjandi, nevni ymiskar brennivinsjúkur, sum ovurdrykkja ferir við sær — sinnissjúka, delirium, brennivinsóminni. Fólk fáa atburð, tey vanliga als ikki hava. Bilstjórin, sum drukkin er, er skaðamaður og skiparin á brúnni. 75-80 pst. av allari smittu hava fólk drigið omanyvir seg í kenning, og tað eru ikki fá børn uttanfyri hjúnarband, sum verða gitin undir somu umstøðum. Um alkohol kann vera atvoldin til okkurt brek hjá barni, tí pápin ella mamman hava drukkið, vita menn ikki við vissu, men so er hugsandi. Nógvar eru brotsgerðirnar, ið framdar verða í kenning, og, heldur landslæknin fram, at tað er ein atvoldin til, at samfelagið eigur at byggja borð fyrri drykkjuskapi.

Hava fráhaldrsluni nógv at takka

Vit koma ikki á mál uttan so, at ungdómurin í uppvøkstrinum fær potað niður í seg og kannar sær ta áskoðan, at eingin kann hava virðing fyrri fólk, sum dugir sær ikki hógv í brennivini, og eingin kann hava álit á manni, sum fallin er til brennivin, so at hann bæði í tíð og úrtíð hevur kenningina. Og, verður hildið fram, hava vit fráhaldrsluni nógv at takka, sum við sínum ótroystandi arbeiði víða um land, saman við batnandi livikorum og upplýsing hevur broytt støðu manna til rúsdrekka.

Undangongumenn megu ganga sum góð fyridómi

Tað fyridómi, sum undangongumenn, í hesum sum øðrum forum hava, hava mangan nógv meira at týða enn nógvar røður og prædikur. Ungir dreingir halda, at teir ikki eru rættir menn, um teir ikki drekka. Hetta er skeiðt og ein ringur óvani. Landslæknin heldur víðari fram, at vit kunnu ikki vænta, at vit kunnu rudda út alla rúsdrekkanýtslu, og heldur at nýtt við skili og hógvi, einans í veitslulagi, og tá eingin ábyrgd liggur á honum ella fyrri hond, ger nýtslan valla skaða. At drekka so, at vit og skil fer at bila, tað

er stór skomm, og tað sømir seg ikki mentaðum og upplýstum fólk.

Fólkaatkvøða neyðug

Fyri hálvari öld síðan vóru feroyingar langt niðurkomin í ovurdrykkju, og tí er tað vandi fyrri at broyta núverandi lóggávu, sum so, ið hvussu er hevur gjørt mikið gagn. Tað miklu undirtøku, fólkaatkvøðan á sinni gav núverandi lógarskipan, (hon er tó broytt eitt sindur) hava vit nógv at takka, og tí, verður hildið fram, er tað skeiðt at seta nógvaldandi lógarreglur úr gildi uttan fólkaatkvøðu.

Vánaligur postflutningur í Vágar

Tað hava so ofta verið havdar frammi í bløðunum atfinningar at postflutningi oyggjanna millum, og nú skal eg skoyta eitt sindur uppi hesa skrivning.

Seinnapartin hósdagin 8. í hesum mánaða vórðu vit her á prentsmiðjunum bidnir um at prenta jarðarferðsálmar, ið nýtast skuldu í Vágum sunnudagin hin 11.

Vit átøku okkum hetta arbeiði og arbeiddu nakað inn í náttina fyrri at fáa teir lidnar í — so hildu vit — góðari tíð. Teir vórðu latnir inn á posthúsið í Havn seinrapartin friggjadag.

Stutt at siga frá, pakkin var ikki framkomin mánadag á miðdegi og var sostatt komin ov seint.

Á posthúsinum í Havn fáa vit mánadagin at vita, at pakkapostur gongur ikki í Vágar leygardag. Tað eru einans 2 dagar í vikuni, teir fáa pakkar í Vágum.

Tá so er vorðið, er tað jú okkara skuld, at pakkin ikki náddi fram í rættari tíð — tað má ein viðganga; men hvør kann hugsa sær, at postverk okkara er so fernorrønt, at tað leygardag, tá annar postur verður sendur um allar Feroyar, og sum verður roknaður fyrri at vera besti postdagur okkara, skal lata pakkar liggja og hópa seg saman í kjallaranum ístaðin fyrri at fáa teir avstað beinanvegin, so sum ein og hvør roknar við.

Hjá teim, ið biðið hava um hetta arbeiði, og hjá okkum, ið gjørt tað hava, er tað keðiligt at hugsa, at vit hava verið so bláoygdir, at vit hava roknað við, at postverk okkara svaraði til krov nútímans.

Tað ger ikki í ollum forum tað sama, nær fólk fær sín post. Og vil eg tí taka undir við teim, ið krevja at postsambandið verður gjørt tíðarhóskandi.

Við tøkki fyrri upptøkuna,

Prentsmiðjan á Heygsbreyt, 12. aug. 1957.

Poul K. Mouritsen.

B. Husted-Andersen Landsretssagfører

Kontor:

«Richshuset», Raadhuspladsen, 16 II

København V.

Tlgr.-adr.: Austroko Tlf. Mi 788 & 3770.

SOST VÁGIN VÍÐMERKINGAN

Arbeidarar, arbeidskvinnur og øll tænastufólk fáa løn teirra dyrtíðarviðgjørda, t.v.s., at lønin fer upp so hvørt sum prisirnir hækka, men framvegis er ein stættur, ið ikki kemur undir hesa rættvisskipan — fiskimenn. Teir fáa minstuløn, men hon verður sett sum best bør til, ikki eftir pristalinum ella livikostnaðinum, men sum tað best hóskar politikki afturhaldsflokkanna á tingi.

Hesum mikla órættvissi eiga vit at koma til livs. Øll fólk her á landi eiga ein sjálvsagdan rætt til løn samsvarandi livikostnaðin. Her má eingin ójavni vera millum teir ymisku stættirnar.

Fiskimenn eiga tí at fáa sína minstuløn ásetta sambært pristalsgrundarlagnum, ið er galdandi aðrastaðni í arbeidslivinum og síðan dyrtíðarviðgjørda í mun til livikostnaðin.

Sosiølt rættvissi má rokka allar stættir samfelasins — eisini fiskimannastættin.

Hann hevur prædikað fyrri 20 milj. menniskjum og hevur „umvent“ 1 milj. At umvenda 40.000 menniskju (onglendingar) tekur honum 72 dagar ella 1,8 dag av tíðund ella 14,5 tímar, um vit rokna einum 8 tíma arbeiddag.

Hetta verður umleið 70 sálir um tíman. Nú vóru tað onglendingar, her var talan um. Royndir hava vist, at skotarnir t.d. eru heldur seigari at fáast við, men tó eru hiðani eins og úr Amerika, har slíki gongur nógv, nógv skjótari, eingi.

Blámaðurin Stanley High, ið sigur frá hesum, hevur spurt Billy Graham — tí hann er tað:

— Hvussu kunnu tygum forklára hetta stórfingna úrslett?

— Tann einasta forkláring, eg kenni, er Gud.

— Men hví valdi Gud júst tygum?

— Tá eg komi til himmils, er tað tann fyrsti spurningur, eg fari at stilla honum!

MILLUM UNGFÓLK

Amerikanska evnið til kappingina um heitið „heimsins vakrasta kvinna“ var fyrri teirri stórtu vanlagnu, ið henda kann eini vakurleikadrottning: Tað gjordist almannakunnugt, at hon var mamma til 2 born. Fáar tímar aðrenn dómsnevndin, ið avgera skuldi, hvør skuldi eiga hetta meita heitið, kom saman.

Hin 21-ára gamla Leona Gage hevði allar teir bestu møguleikar, men grátandi sat hon í íklæðingarrúminum, meðan allar hinar vakurleikadrottningarnar sluppu á pallin.

Harvið misti hon eina ferð gjøgnum USA og Europu, nakrar tíðund dollars, ein bil, hóp av klæðum o.m.a., ið fylgdi við hesum heiti.

Aftaná at hon saman við 14 øðrum kvinnum frá ollum heimunum varð vald til luttøku, fingur menn fræmr um, at hon fyrri 7 árum síðan — 14 ára gomul — var gift, og at tað í hjúnarlagnum vóru 2 born, og eingin av luttakarunum má vera gift ella eiga born.

„Nú, líti mín, nú skalt tú skjótt byrja skúlan aftaná frítíðina. Tað dámar tær væl?“

„Ja, so fær ein eitt sindur burtur úr at liggja í seingini, tá ein er sjúk.“

Dimmalætting mistekur seg

Í tjákinum millum Dimmalætting og Dagblaðið vil Dimmalætting vera við, at tað var P. M. Dam, ið sleit samarbeiðið undir landsstýrissamgonguni millum sambandið, javnaðar- og sjálvstýris flokkinn.

Vit vita øll, at Dam er ein realistiskur politikari. Hann vil og krevur, at nakað skal henda, har sum hann er við.

Sambandið gekk við til og undirritaði ein arbeidssáttmála, ið álegði landsstýrinum at fremja ein hóp av stórmálum til gagns fyrri alt Føroya fólk, men hvat hendi?

Sambandið breyt henda sáttmála, gekk frá givnum lyftum og egnum undirskriftum. Tá sambandið kundi bera seg soleiðis at, var tað sjálvandi, at P. M. Dam segði javnaðarflokkinn loystan frá samgonguni, vildi standa óheftur og á besta hátt vinna frama fyrri hinum sosialistiska framburðspolitikkinum.

Henda støða P. M. Dams verður so mikið sterkari, tá tað um somu tíð vísti seg, at sambandsmenn vóru slíkir vána samarbeiðsmenn, at teir tóku til at troðka javnaðarmenn burtur úr nevndum og formannskapum, ið var eitt náttúrligt lið í samgonguni.

Til gamans og álvara

Um tað er satt ella ikki, vita vit ei, men ein breið hevur roknað út:

— Um tú livir 70 ár, fara tey 20 til at sova.

— Tú vart foddur við 270 beinum, men doyrt bert við 206. Tey 64, ið eru vórðin burtur, eru samanvaksin í barnarunum.

— Tú dregur andan 23.040 ferðir um dagin.

— Tú verður 8 mm minni hvørji 10 ár aftaná 40.

— Tú hevur umleið 2,5 milj. porur í húðini.

— Tú hevur nógv mikið av fosfor í kroppinum til 2.000 svávpinnar.

— Tú kannst lyfta einum 8 ára gomlum barni í herðahædd við teimum voddakreftum, ið fara til at lata eyguni upp og aftur í eitt ár.

So var tað segnað um mjólkaflokkurnar — Góðan morgun, segði onnur.

Einki svar.

— Góðan morgun, sigur hon aftur.

Framvegis einki svar.

Tá ilskadist hon, og spurdi hina, hví hon ikki svaraði.

— Eg eri súr, segði hin tá.

Í Indianapolis í Amerika hava teir tikið ein bilfjórð, ið bar navnið Henry Ford. Hann varð tikin, tá hann var i ferð við at stjála ein Chevrolet.

— Hvussu leingi ein kvinna kann halda upp á eitt loyndarmál, velst um, hvussu langt tað er til næstu telefon.

Norðoyingurin: Hvat er hetta fyrri háðs?

Havnarmaðurin: Hatta er hin gamla myllan hjá landshandlinum.

Norðoyingurin: Ája, — og hvat nýta teir hana nú til?

Havnarmaðurin: Jú, nú melur landsstýrið beinamjøl á henni.